

§ 41

Flytt av Toini-verksamheten

HEL 2023-006972 T 12 00 01

Beslut

Fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion beslutade att flytta Zacharias Topeliuskolans Toini-verksamhet, det vill säga specialklasser för elever med förlängd läroplikt, till Åshöjdens grundskola. Flytten sker i samband med att renoveringen av Zacharias Topeliusskolan inleds och efter att utrymmen för Toini-verksamheten färdigställts i Åshöjdens grundskola.

Svenska sektionen beslutade enhälligt om följande tillägg till beslutet:

Sektionen yrkar på att sektorn snarast möjligt inkluderar personal, vårdnadshavare och elever i planeringsarbetet av lärmiljöns fysiska, sociala, psykiska och pedagogiska dimensioner på ett lyhört sätt så att alla dessa parter får möjlighet att påverka. De berörda parterna ska göras delaktiga i processen i enlighet med FNs funktionshinderskonvention.

Skolgården bör renoveras med tillräckliga resurser och enligt moderna principer så att den kvalitetsmässigt har samma standard som motsvarande finska skolenheter. Specifika lösningar för att minska bullernivån behövs. Vad gäller skolgårdens renovering i övrigt bör särskild vikt och tilläggsanslag läggas på säkerheten och trygghetskänslan för eleverna, även i samband med taxiskjutsar till och från skolan.

Sektionen betonar att särskilt fokus bör läggas på att göra inklusionsarbetet så smidigt som möjligt, och att tillräckliga personalresurser från bägge lärarkollegier bör läggas på detta.

Rapporter över processens gång samt hur de ovanstående riktlinjerna konkretiseras bör tillkännages sektionen regelbundet.

Behandling

Under diskussionen lade Nora Grotenfelt understödd av Ted Apter fram följande tillägg till beslutsförslaget:

Sektionen yrkar på att sektorn snarast möjligt inkluderar personal, vårdnadshavare och elever i planeringsarbetet av lärmiljöns fysiska, sociala, psykiska och pedagogiska dimensioner på ett lyhört sätt så att alla dessa parter får möjlighet att påverka. De berörda parterna ska gö-

ras delaktiga i processen i enlighet med FNs funktionshinderskonvention.

Skolgården bör renoveras med tillräckliga resurser och enligt moderna principer så att den kvalitetsmässigt har samma standard som motsvarande finska skolenheter. Specifika lösningar för att minska bullernivån behövs. Vad gäller skolgårdens renovering i övrigt bör särskild vikt och tilläggsanslag läggas på säkerheten och trygghetskänslan för eleverna, även i samband med taxiskjutsar till och från skolan.

Sektionen betonar att särskilt fokus bör läggas på att göra inklusionsarbetet så smidigt som möjligt, och att tillräckliga personalresurser från bägge lärarkollegier bör läggas på detta.

Rapporter över processens gång samt hur de ovanstående riktlinjerna konkretiseras bör tillkännages sektionen regelbundet.

Under diskussionen lade Bicca Olin understödd av Theo Tyrväinen fram följande förslag om återremiss:

Fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion beslutar att be om en beredning av beslutsförslag för flytt av Zacharias Topeliuskolans Toini-verksamhet, det vill säga specialklasser för elever med förlängd läroplikt, till Folkhälsans utrymmen på Topeliusgatan 20. Flytten skulle ske i samband med att renoveringen av Zacharias Topeliusskolan inleds och efter att utrymmen för Toini-verksamheten färdigställts i Folkhälsans fastighet.

1 omröstningen

JA-förslag: Beredningen
NEJ-förslag: Återremittering

Ja-röster: 5
Ted Apter, Nora Grotenfelt, Veera Hellman, Anna Högström, Runa Ismark

Nej-röster: 3
Eliel Kilpelä, Bicca Olin, Theo Tyrväinen

Blanka: 0

Frånvarande: 1
Johannes Waris

07.11.2023

Beslut fattades efter omröstning där återremitteringen fick 3 röster (Kilpelä, Olin, Tyrväinen) och beredningen 5 röster (Apter, Grotenfelt, Hellman, Högström, Ismark).

Föredragande

direktör för den svenska servicehelheten
Niclas Grönholm

Upplysningar

Barbro Björk-Sinisalo, specialplanerare, telefon: 310 81193
barbro.bjork-sinisalo(a)hel.fi
Agneta Eklund, pedagogiskt sakkunnig, telefon: 310 84031
agneta.lundmark(a)hel.fi
Niclas Rönnholm, chef för den grundläggande utbildningen, telefon: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi
Vera Schulman, yksikön päällikkö, telefon: 310 20777
vera.schulman(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Bilaga 1 Presentation, Begäran om utlåtande gällande flytt av Toini-klasserna
- 2 Bilaga 2 Zacharias Topeliuskolans direktionens utlåtande
- 3 Bilaga 3 Åshöjdens grundskolas direktions utlåtande
- 4 Bilaga 4 Zacharias Topeliuskolans personals utlåtande
- 5 Bilaga 5 Zacharias Topeliuskolans elevkärs utlåtande
- 6 Bilaga 6 Ohje vaikeimmin kehitysvammaisten lasten opetustilojen suunnittelua varten (1)
- 7 Bilaga 7 2021 Erityisoppilaa - ohjeellinen tilaohjelma
- 8 Bilaga 8 Översiktstabell, Toini-verksamhet

Sökande av ändring

Omprovning, fostrans- och utbildningsnämnden

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Bakgrund

Enligt 15 kap. 2 § i förvaltningsstadgan för Helsingfors stad beslutar fostrans- och utbildningsnämndens svenska sektion om ordnandet och dimensioneringen av undervisningen vid enskilda skolor i enlighet med lagen om grundläggande utbildning. Därmed är det även sektionen som fattar beslut om att grunda eller flytta specialklasser. Beslutsförslaget, som motiveras nedan, har det senare till syfte.

Zacharias Topeliuskolan står inför en omfattande grundrenovering, som enligt nuvarande planer kommer att utföras under åren 2025–2026. I samband med förberedelserna inför renoveringen har man utrett hurdana utrymmesbehov verksamheten i Zacharias Topeliuskolan, och särskilt då Toini-verksamheten, har samt i hurdana utrymmen pedagogikens och elevernas behov bäst kan tillgodoses. Man har även utrett vilka byggnadstekniska moderniseringsbehov som i övrigt finns i det här fallet.

I beredningen för svenska sektionen 6.6.2023 gällande flyttning av Toini-verksamheten beskrevs de riktlinjer och anvisningar som staden tar i beaktande då nya utrymmen planeras. I planerna finns en beskrivning på hurdana utrymmen både elever i specialklasser och elever i allmän undervisning behöver samt hurdana utrymmen förskolebarn behöver. Dessutom ingick lokallösningar för bland annat förvaltningen, elevvården, bespisningen, sanitetsändamål och ämnesundervisning.

Zacharias Topeliusskolans utrymmen finns i nuläget en förskola, fem allmänundervisningsklasser, en specialklass med stöd och åtta specialklasser för elever med förlängd läroplikt. I beredningen till sektionen 6.6.2023 beskrevs vilka elever som omfattas av den förlängda läroplikten och vilka lagstadgade krav som gäller ordnandet av undervisning för dessa elever. Ett av kraven är begränsning av gruppstorleken. Specialklasserna för elever med förlängd läroplikt, som går under namnet Toini-verksamheten, består för tillfället av fyra grupper för högst 6 elever och fyra grupper för högst 8 elever. Det sammanlagda lokalbehovet för eleverna i de mindre grupperna är cirka 800–1000 htm², medan lokalbehovet för eleverna i de större grupperna är cirka 250 htm².

I beredningstexten till sektionen 6.6.2023 beskrevs vilka utrymmesbehov som uppstår till följd av moderniseringen av tekniska lösningar i samband med renoveringen av Zacharias Topeliuskolan, samt vilka begränsningar som följer av att byggnaden är k-märkt. För att förverkliga den verksamhet som finns i Zacharias Topeliuskolan i dag enligt stadens standard för undervisningsutrymmen och teknik tillkommer ett utrymmesbehov som inte går att uppfylla i den nuvarande skolbyggnaden. Det är med andra ord omöjligt för Zacharias Topeliuskolan att efter renoveringen fortsätta sin verksamhet på samma adress, det vill säga om avsikten är att verksamheten ska fortsätta i samma form och i samma utsträckning som hittills.

I enlighet med Helsingfors stads strategiska målsättning att bedriva verksamheten på ett ekonomiskt ansvarsfullt sätt för att trygga grunden för en hållbar tillväxt och stadens lokalstrategiska målsättningar är det

07.11.2023

inte önskvärt eller möjligt att bygga eller hyra nya lokaler om det är möjligt att undvika.

Lösningförslag

Då det framkom att den nuvarande verksamheten inte kan fortsätta i Zacharias Topeliuskolan efter renoveringen, utreddes olika lösningar inom staden. På svenska sektionens möte 6.6 2023 föreslogs den lösning som sektorns tjänstemän och sakkunniga såg som den mest ändamålsenliga och genomförbara, det vill säga att flytta klasserna för förlängd läroplikt till Åshöjdens grundskola. När en del av verksamheten i Åshöjdens grundskola flyttar till den nybyggda skolan i Kottby, frigörs utrymmen i Åshöjden. De här utrymmena kan renoveras så att de uppfyller behoven hos specialklasserna för elever med förlängd läroplikt. Den planerade flyttningen av en del av Åshöjdens verksamhet till Kottby sammanfaller tidsmässigt med Zacharias Topeliuskolans planerade renovering, vilket innebär att de tilltänkta utrymmena i Åshöjden kunde renoveras på sommaren 2025 och eleverna i specialklasserna för förlängd läroplikt kunde flytta direkt från sin nuvarande skola till sin nya skola. Detta förutsatt att ett beslut fattas om flyttning av verksamheten, så att planeringsarbetet kan börja.

Svenska sektionen bordlade ärendet 6.6.2023 och på mötet 29.8.2023 beslöt sektionen att återremittera ärendet. Sektionen bad om en ny beredning med en utredning av möjligheterna att hyra lokaler i närområdet i syfte att tillgodose utrymmesbehovet för närskolebarnen och låta specialklasserna för förlängd läroplikt få stanna kvar i Zacharias Topeliuskolan efter renoveringen. Sektionen bad också om en utredning om huruvida justeringar i Zacharias Topeliuskolans elevupptagningsområde (det vill säga utan att äventyra närskoleprincipen) kunde vara en delösning på platsbristen efter renoveringen.

Sektionen bad om en detaljerad beskrivning av och plan på hur Åshöjdens skolbyggnad och skolgård, inklusive dess logistik, kunde utformas för att tillgodose Toini-verksamhetens behov på ett ändamålsenligt sätt. Sektionen betonade att planeringen bör ske i nära samarbete med de berörda vårdnadshavarna och personalen, samt med hjälp av sakkunniga inom neuropsykiatriska funktionsvariationer inom det svenska skolnätet. Därtill bad sektionen att i beredningen beskriva inklusionsarbetet i Åshöjden i det alternativ där Toini-verksamheten placeras i en separat korridor eller del i skolbyggnaden. Planer med denna detaljnivå kan inte göras innan ett beslut har fattats om att flytta verksamheten. När ett beslut fattats och planeringen kan komma i gång deltar personal, elever och sakkunniga i planeringen. Vårdnadshavare har möjlighet att delta i planeringen av verksamheten.

07.11.2023

Här nedan presenteras resultaten på de utredningar som gjorts på basen av sektionens återremitteringsbeslut 29.8.2023.

Hyrda tilläggsutrymmen för Zacharias Topeliusskolans elever

Om specialklasserna för förlängd läroplikt blir kvar i Zacharias Topeliusskolan efter att skolbyggnaden renoverats, och det för dessa klasser renoveras ändamålsenliga utrymmen enligt gällande riktlinjer, finns det utöver dem endast plats för en ettårig förskola och en allmänundervisningsklass i skolbyggnaden. Det skulle inte finnas plats för skolförvaltningen, det vill säga för ett rektorsrum och skolsekreterarens rum. Elevvården, det vill säga skolhälsovårdaren, kuratorn och psykologen, skulle bli tvungna att dela på ett eller två rum, av vilka det andra kunde fungera som ett vilorum när elevvården inte är på plats. Det skulle inte heller finnas plats för en musiksals, bildkonstsals och slöjdsals i skolbyggnaden.

Museala värden gör att det inte går att använda byggnaden lika effektivt som ett nytt hus eller som ett hus som är byggt på 1950-talet. De museala värdena påverkar även lokalplaneringen, vilket begränsar förverkligandet av en omfattande akustisk dämpning i gymnastiksalen, entréhallen och trappuppgången. Därför är miljön inte optimal för elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer ur verksamhets- och säkerhetssynvinkel.

Att hyra tilläggsutrymmen för årskurserna 2–5 samt för ämnesundervisningen, förvaltningen och elevvården vore en avvikelse från den lokalstrategi man i Helsingfors med tanke på servicenätsutvecklingen bör arbeta enligt, det vill säga att nyttja de lokaler som finns till förfogande och undvika att hyra tilläggsutrymmen. Tilläggsutrymmen hyrs i allmänhet för tillfälliga lösningar, det vill säga för det tillfälliga nätverket. Båda avvikelserna står i strid med strävan till hållbar utveckling, både ur ekonomisk och verksamhetssynvinkel.

Folkhälsan har anmält sitt intresse att hyra ut lokaler på Topeliusgatan 20. Enligt stadsmiljösektorn skulle hyran för dessa lokaler uppgå till cirka 650 000 euro per år. De totala hyreskostnaderna för Zacharias Topeliusskolans nuvarande verksamhet i denna alternativa lösning (att hyra tilläggsutrymmen) skulle uppgå till sammanlagt 858 000 euro per år. Svenska servicehelheten skulle då också betala en hyra på cirka 230 000 euro per år för de outnyttjade utrymmena i Åshöjden, det vill säga i det fall att ingen annan verksamhet som drivs av staden flyttar in i byggnaden och därmed tar över dessa kostnader. För svenska servicehelheten innebär alternativet att hyra utrymmen tilläggskostnader på cirka 880 000 euro per år, som föranleder inbesparingsbehov från

övrig verksamhet inom den svenska servicehelheten. Om detta alternativ blir aktuellt, är det nödvändigt att renovera Folkhälsans utrymmen för att de ska vara lämpliga för Zacharias Topeliuskolans verksamhet. Renoveringskostnaderna är inkluderade i hyreskostnaderna på Topeliusgatan 20.

Om specialklasserna för förlängd läroplikt, tillsammans med en ettårig förskola och en allmänundervisningsklass, blir kvar i Zacharias Topeliuskolan efter att skolbyggnaden renoverats, skulle det innebära att renoveringen förskjuts med cirka två år, eftersom planeringen av renoveringen behöver göras om och det behövs omfattande specialarrangemang för att kunna förverkliga lokaler för specialklasser för elever med förlängd läroplikt. Stadsmiljösektorn har uttryckt oro över taket på Zacharias Topeliuskolan, det vill säga hurvida det kommer hålla om renoveringen inte kommer i gång 2025. Användningen av skolgården kommer fram till renoveringen att begränsas av säkerhetsskäl.

Justering av Zacharias Topeliuskolans elevupptagningsområde

Om specialklasserna för förlängd läroplikt blir kvar i Zacharias Topeliuskolan efter att skolbyggnaden renoverats, skulle det så som tidigare nämnts endast finnas plats för en ettårig förskola och en allmänundervisningsklass i skolbyggnaden. Det vore möjligt att justera elevupptagningsområdet så att eleverna i årskurserna 2–5 fick gå i Hoplaxskolan. Dessutom vore det nödvändigt att flytta en specialklass med stöd för årskurserna 1–5 till en annan enhet.

Hoplaxskolans verksamhetsställe i Munksnäs för årskurserna 1–5 samt med en förskola är beläget på Locklaisvägen 9. För att trygga servicen också framöver i området pågår en renovering och ombyggnad av verksamhetsstället som förväntas vara slutförd år 2024 (behovsutredning godkänd av fostrans- och utbildningsnämnden på mötet 18.6.2019 § 213 ärende/24). Efter ombyggnaden av verksamhetsstället finns det plats för 320 barn, förskoleundervisningen inberäknad. Hoplaxskolans Munksnäsenhet för årskurserna 1–5 samt Munksnäs förskola har totalt 229 barn läsåret 2023–2024, varav 29 barn deltar i förskoleundervisningen. En omfördelning av eleverna i årskurserna 2–5 från Zacharias Topeliuskolan till Hoplaxskolans verksamhetsställe i Munksnäs berör 73 elever, beräknat utgående från antalet elever i allmän undervisning läsåret 2023–2024.

En flyttning av verksamheten från Zacharias Topeliuskolan till Locklaisvägen skulle, så som tidigare nämnts, i detta fall bli aktuell kring år 2027. Den senaste befolkningsprognosen (från år 2023) över svenskspråkig befolkning åren 2023–2036 i ovan nämnda ålderskategorier vi-

sar på ett minskande antal barn i upptagningsområdet för detta verksamhetsställe. Det totala elevantalet beräknas uppgå till cirka 300 elever år 2027. Flyttas även specialklassen med stöd till Locklaisvägen ska 8 elever läggas till antalet. Utrymmena i Munksnäs efter renovering är sålunda tillräckliga vid en eventuell omfördelning av elever.

Om Zacharias Topeliuskolans elever i årskurserna 2–5 flyttar till skolenheten på Locklaisvägen, skulle elevantalet per årskurs öka med mellan 17 och 25 elever. I den snart renoverade skolbyggnaden finns 14 undervisningsutrymmen. Om elevupptagningsområdet justeras och specialklassen med stöd flyttas till Locklaisvägen, behövs det minst 15 undervisningsutrymmen. Detta behov har inte beaktats i samband med planeringen av renoveringen av skolhuset på Locklaisvägen och går inte heller att beaktas i det här skedet av renoveringen.

En justering av elevupptagningsområdet skulle medföra de utmaningar som tidigare nämnts i fråga om verksamheten som blir kvar i Zacharias Topeliusskolan. De museala värdena begränsar möjligheterna till en optimal lärmiljö ur verksamhets- och säkerhetssynvinkel. Skolan får begränsade utrymmen för ämnesundervisning, elevvård och förvaltning.

Ur ekonomisk synvinkel skulle detta alternativ innebära tilläggshyreskostnader i nivå med det alternativet att Toini-verksamheten flyttar till Åshöjdens grundskola, det vill säga cirka 200 000 euro per år. Så som tidigare nämnts skulle detta alternativ medföra att svenska servicehelheten får stå för hyreskostnader på cirka 230 000 euro per år för de outnyttjade utrymmena i Åshöjden i händelse av att ingen annan verksamhet som drivs av staden flyttar in i byggnaden och därmed tar över dessa kostnader. Dessutom skulle justeringen av elevupptagningsområdet ha som följd att de flesta eleverna i årskurserna 2–5 i nuvarande Zacharias Topeliusskola skulle behöva resekort för att ta sig till skolan (för tillfället har alla elever på Zacharias Topeliuskolans elevupptagningsområde en skolväg som är kortare än 2 kilometer). Denna tilläggskostnad skulle uppgå till cirka 300 euro per elev per år, det vill säga det rör sig om en tilläggskostnad på cirka 15 000–20 000 euro per år.

Toini-verksamheten flyttar till Åshöjdens grundskola

Om Toini-verksamheten, som specialklasserna för elever med förlängd läroplikt kallas, flyttas till Åshöjdens grundskola, skulle Zacharias Topeliusskolan fortsätta att fungera som närskola för barnen i Bortre Tölö, Mejlans och Dal. Dessutom skulle skolbyggnaden rymma en förskola och en eventuell tvåårig förskola samt en till två specialklasser. Utrym-

mena skulle räcka till för elevvården, förvaltningen och ämnesundervisningen och uppfylla sektorns riktlinjer för renovering av skollokaler.

Då en del av Åshöjdens grundskolas verksamhet flyttar till den nybyggda skolan i Kottby år 2025 kan, så som beskrivits i beredningen 6.6.2023, specialklasserna för eleverna med förlängd läroplikt flytta till skolhuset i Åshöjden. Den senaste befolkningsprognosen (från år 2023) över svenskspråkig befolkning åren 2023–2037 visar på ett ökande antal barn i upptagningsområdet för Åshöjdens grundskola. Enligt prognosen ökar antalet elever fram till år 2037. Då uppskattas det totala antalet barn i förskolan och årskurserna 1–6 vara omkring 220–265. Om specialklasserna för elever med förlängd läroplikt flyttar till Åshöjdens grundskola, blir det kvar cirka 3575 brm² för förskolan och närskoleklasserna, det vill säga det rör sig om cirka 330 elevplatser. Behovet av undervisningsutrymmen för allmän undervisning och förskolan beräknas år 2025 vara nio. Det finns möjlighet att öka undervisningsutrymmena i skolbyggnaden så att det finns tillräckligt med utrymmen för det ökande elevantalet. Det finns då också tillräckliga utrymmen för elevvården, förvaltningen och ämnesundervisningen.

Om specialklasserna för elever med förlängd läroplikt kan flytta till Åshöjdens grundskola hösten 2025, innebär det att eleverna i specialklasserna inte behöver gå i skola i tillfälliga utrymmen som en följd av Zacharias Topeliusskolans renovering. Detta är till stor fördel för eleverna, men är också gynnsamt ur ekonomisk synvinkel. Inbesparingen skulle uppgå till omkring 1 500 000 euro, eftersom ersättande lokaler inte behöver renoveras för specialklassernas behov. De totala kostnaderna för renoveringen av Åshöjdens grundskola och Zacharias Topeliusskolan uppskattas ligga i nivå med kostnaderna för en renovering av Zacharias Topeliusskolan för Toini-verksamhetens behov. Av de alternativ som presenterats i denna beredning beräknas detta alternativ vara det förmånligaste både i renoveringsskedet och på lång sikt.

Barnkonsekvensanalys

Direktionerna och rektorerna vid Zacharias Topeliusskolan och Åshöjdens grundskola fick inför beredningen 6.6.2023 i uppgift att informera och höra elevkåren i vardera skolan. Eleverna har fått ställa frågor samt lämna in ett utlåtande med sina frågor och kommentarer. Alla elever i dessa enheter har inte förmåga att uttrycka sina åsikter och behov, och därför bör man ta särskild hänsyn till vårdnadshavarnas och personalens åsikter om vad som är barnens bästa.

Sektionen bad i samband med återremitteringen 29.8.2023 om en ny beredning i vilken man utreder alternativ som bygger på att låta speci-

alklasserna för förlängd läroplikt få stanna kvar i Zacharias Topelius-skolan efter renoveringen. Beslutsförslaget är emellertid det samma som tidigare och därmed är de informations- och hörandeförfaranden som förverkligades inför beredningen 6.6.2023 tillräckliga. Ledningen för svenska servicehelheten beslöt likväl att hålla två informationsmöten 4.10.2023, ett möte för personalen vid Zacharias Topeliusskolan och ett öppet möte för allmänheten. Syftet med dem är att informera och svara på frågor i ärendet.

De två alternativa lösningar som har utretts på begäran av sektionen innebär att barnen i specialklasserna för elever med förlängd läroplikt blir exkluderade. En naturlig och inkluderande verksamhet med elever inom allmän undervisning begränsas avsevärt då årskurserna 2–9 inom allmän undervisning inte finns i samma skolhus eller i samma skola. Det alternativ som beskrivs i beslutsförslaget ger möjlighet till en inkluderande verksamhet för specialklasserna och allmänundervisningsklasserna. I Åshöjdens grundskola kommer det inom den allmänna undervisningen att finnas parallellklasser som ger fler inklusionsmöjligheter genom flexibla undervisningsgrupper, då lagstadgade gruppstorlekar och elevers behov kan beaktas i större utsträckning.

Att justera elevupptagningsområdet för Zacharias Topeliusskolan skulle innebära tre skolbyten för barnen i Bortre Tölö, Mejlans och Dal. I praktiken blir det fråga om fyra klassbyten under grundskoletiden. Övergångar, det vill säga skolbyten eller enhetsbyten, kan ge upphov till oro hos såväl barn som vårdnadshavare. Det tar tid att bekanta sig med en ny miljö, nya rutiner, ny verksamhet, ny skolväg, nya vuxna och nya klasskamrater. Även om enheterna inom fostran och utbildning i Helsingfors eftersträvar just smidiga övergångar och en enhetlig lärstig, går det inte att helt undvika de utmaningar för välbefinnande, utveckling och inlärning som övergångarna för med sig.

De båda alternativa lösningarna som sektionen bett sektorn att utreda innebär för eleverna inom Toini-verksamheten att de är tvungna att flytta till ersättande lokaler för den tid som Zacharias Topeliusskolan renoveras. I praktiken rör det sig om två flyttningar i stället för en. Ersättande lokaler är tillfälliga lösningar och det finns inte samma möjligheter att skapa optimala lärmiljöer som i lokaler som är nyrenoverade för en viss verksamhet på lång sikt.

Åshöjdens grundskola är centralt belägen i Helsingfors med tanke på skolresan från olika områden i Helsingfors och grannkommuner. Toini-verksamheten är en centraliserad service för elever inom den grundläggande utbildningen i Helsingfors. Verksamheten bygger på att ge eleverna en kompenserande skolmiljö och lika möjligheter att utvecklas

till sina fulla potential. Genom att stadens riktlinjer för denna elevgrupp följs behandlas eleverna jämligt, oavsett språklig bakgrund eller skol-språk. De svenskspråkiga barnen med förlängd läroplikt är en minoritet inom en minoritet. Likabehandlingen i fråga om tillgången till tjänster och deras kvalitet bör därför särskilt säkras.

För eleverna inom allmän undervisning i vardera skolan, samt inom specialklassen med stöd, innebär det en förändring i skolans verksamhet, som behöver diskuteras och bearbetas. För eleverna inom Toini-verksamheten medför beslutet en förändring av verksamhetsställe. Detta bör förberedas väl så att eleverna känner sig trygga och för att minimera belastningen. Personalen bör ta i beaktande att det tar tid för eleverna att vänja sig vid den nya miljön med nya vuxna och nya skolkamrater. Beslutet och planen innebär emellertid att eleverna inom Toini-verksamheten inte behöver gå i skola i tillfälliga utrymmen på grund av renoveringen och därmed behöver man inte flytta verksamheten tillfälligt.

För en del elever i Zacharias Topeliusskolan innebär en flyttning av Toini-verksamheten att syskonen inte längre går i samma närskola, medan för familjer inom Åshöjdens grundskolas skolupptagningsområde innebär beslutet att barnet inom Toini-verksamheten skulle gå i samma skola som sina syskon. Detta medför en förändring för barnen och familjerna, som en del gynnas av och andra inte.

Beslutet att flytta verksamheten grundar sig på att kunna ge eleverna inom Toini-verksamheten tillräckliga och ändamålsenligare utrymmen som stöder elevernas välmående och vardag. I beredningen till sektionsmötet 6.6.2023 beskrivs hurdan lärmiljö eleverna i specialklasserna behöver och har rätt till. Med tillräckliga utrymmen kan staden skapa en skolmiljö som stöder barnets inlärning och välbefinnande. För eleverna inom den allmänna undervisningen och i specialklassen med stöd i Zacharias Topeliusskolan innebär beslutet att det också finns tillräckliga och ändamålsenliga utrymmen för dem. I utrymmesplaneringen bedöms att eleverna inom den allmänna undervisningen i Åshöjdens grundskola har tillräckliga utrymmen och att beslutet att flytta verksamheten skapar en skolmiljö som i högre grad beaktar elevernas inlärning och välbefinnande. Skolgården i Åshöjdens grundskola är mindre än Zacharias Topeliuskolans skolgård. Därför läggs det stor vikt vid planeringen av skolgården, så att elevernas behov tillgodoses och deras säkerhet tryggas.

Information, delaktiggörande och sammanfattning av utlåtanden

Stadsfullmäktige beslöt i samband med sitt möte 31.10.2022 om Zacharias Topeliuskolans renovering, som ska ske under åren 2025 och 2026. Då planeringen sattes i gång, framkom det, så som beskrevs i beredningen till sektionen 6.6.2023, att skolans nuvarande verksamhet inte kommer att rymmas i skolbyggnaden efter renoveringen. I februari och mars 2023 träffade sektorns sakkunniga och ledningen för svenska servicehelheten ledarna för de berörda enheterna och informerade dem om vad som framkommit i samband med förberedelserna. Eftersom skolan tar emot utsocknes elever, informerades även grannkommunernas skoldirektörer om situationen i mars 2023.

Ett informations- och diskussionsmöte för ledarna, personalen och direktionerna i Zacharias Topeliusskolan och Åshöjdens grundskola samt för ledarna och personalen i förskolan i Zacharias Topeliusskolan hölls 20.3.2023, varefter ett Wilmameddelande skickades till samtliga vårdnadshavare i bägge skolor. Ett informations- och diskussionsmöte för vårdnadshavare i bägge skolor hölls 30.3.2023. Ytterligare informations- och diskussionsmöten för ledare och personal för Zacharias Topeliusskolan och Åshöjdens grundskola ordnades i början av maj.

Direktionerna ombads 28.4.2023 i ett meddelande som skolornas rektorer vidarebefordrade att ge sina utlåtanden gällande förslaget om flyttning av Toini-verksamheten. Förslaget presenterades för direktionen i Åshöjdens grundskola den 8 maj och för direktionen i Zacharias Topeliusskolan den 11 maj. I direktionernas utlåtanden ingick även elevernas och personalens utlåtanden. Personliga höranden med respektive skolas rektor ordnades den 23 maj och ett hörande för lärare och skolgångshandledare (anställda av Helsingfors stad) som arbetar med och i skolans Toini-verksamhet samt personal (anställda av Helsingfors stad) inom eftermiddagsverksamhet och lovvård ordnades den 29 maj. Vid samtliga tillfällen presenterades förslaget av chefen för den grundläggande utbildningen, i de flesta fall med stöd av sakkunniga från fostrens- och utbildningssektorn.

Den ursprungliga beredningen (6.6.2023) innehöll en sammanfattning av direktionernas, elevernas och personalens utlåtanden samt kommentarer till de frågor och kommentarer som framkommit. Av utlåtandena framgår att man värdesätter det specialkunnande som finns inom Toini-verksamheten och inser vikten av att detta specialkunnande bibehålls då verksamheten flyttar. Oro uttrycktes för att verksamheten i Zacharias Topeliusskolan splittras, samtidigt som det lyftes fram att förändringen ger fler utrymmen och en bättre lärmiljö för den verksamhet som blir kvar i skolan. Oro uttrycktes också för om skolgården i Åshöjden kan göras ändamålsenligare och trygg för specialklasseleverna. Dessutom ville man veta hur specialskjutsen skulle ordnas. Det fanns

också ett visst missnöje för hur processen gått till och en misstro mot den sakkunskap som beslutsförslaget grundar sig på. Personalen i Åshöjden förhöll sig positivt till att få specialklasserna till sin enhet, eftersom förändringen möjliggör mångsidighet för såväl personal som elever.

Sammanfattning

I denna beredning beskrivs, på sektionens begäran, alternativa lösningar på utrymmesbristen som uppstår i samband med renoveringen av Zacharias Topeliuskolans. Bedömningen är fortfarande att den mest ändamålsenliga lösningen ur elevernas perspektiv, med tanke på ändamålsenlig lärmiljö, möjlighet till inklusion, enhetlig lärstyg och närskoleprincip, är att flytta specialklasserna för elever med förlängd läroplikt, det vill säga Toini-verksamheten, till Åshöjdens grundskola. Även ur pedagogisk, ekonomisk och hållbarhets synvinkel är detta alternativ det bästa.

Föredragande

direktör för den svenska servicehelheten
Niclas Grönholm

Upplysningar

Barbro Björk-Sinisalo, specialplanerare, telefon: 310 81193

barbro.bjork-sinisalo(a)hel.fi

Agneta Eklund, pedagogiskt sakkunnig, telefon: 310 84031

agneta.lundmark(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, chef för den grundläggande utbildningen, telefon: 310 86219

niclas.ronnholm(a)hel.fi

Vera Schulman, yksikön päällikkö, telefon: 310 20777

vera.schulman(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Bilaga 1 Presentation, Begäran om utlåtande gällande flytt av Toini-klasserna
- 2 Bilaga 2 Zacharias Topeliuskolans direktionens utlåtande
- 3 Bilaga 3 Åshöjdens grundskolas direktionens utlåtande
- 4 Bilaga 4 Zacharias Topeliuskolans personals utlåtande
- 5 Bilaga 5 Zacharias Topeliuskolans elevkårs utlåtande
- 6 Bilaga 6 Ohje vaikeimmin kehitysvammaisten lasten opetustilojen suunnittelua varten (1)
- 7 Bilaga 7 2021 Erytisoppilaat - ohjeellinen tilaohjelma
- 8 Bilaga 8 Översiktstabell, Toini-verksamhet

Sökande av ändring

Omprövning, fostrans- och utbildningsnämnden

07.11.2023

Ärende/7

Beslutshistoria

Svenska sektionen vid nämnden för fostran och utbildning 10.10.2023 § 30

HEL 2023-006972 T 12 00 01

Beslut

Svenska sektionen beslutade bordlägga ärendet.

Behandling

10.10.2023 Bordlades

Ledamoten Bicca Olin föreslog att ärendet bordläggs. Svenska sektionens medlemmar understödde förslaget enhälligt.

29.08.2023 Återremitterades

06.06.2023 Bordlades

Föredragande

direktör för den svenska servicehelheten
Niclas Grönholm

Upplysningar

Barbro Björk-Sinisalo, specialplanerare, telefon: 310 81193
barbro.bjork-sinisalo(a)hel.fi

Agneta Eklund, pedagogiskt sakkunnig, telefon: 310 84031
agneta.lundmark(a)hel.fi

Niclas Rönnholm, chef för den grundläggande utbildningen, telefon: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

Vera Schulman, yksikön päällikkö, telefon: 310 20777
vera.schulman(a)hel.fi